

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	J.C.D. Hofland	Datum	21 maart 2023
E-mail	j.hofland@utrecht.nl	Kenmerk	11031901
Bijlage(n)	1 (onderaan bijgevoegd)	Onderwerp	Beantwoording vragen en toelichting Veiligheidsagenda 2023-2026
		Beleidsveld	Openbare Orde en Veiligheid

Geachte leden van de raad,

Bij de behandeling van Raadsvoorstel Veiligheidsagenda 2023-2026 in de commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën op 23 februari jl. is de toezegging gedaan uw raad voorafgaande aan de raadsbehandeling informatie toe te sturen waarin onderdelen uit het voorstel worden toegelicht, waaronder de aan deze agenda verbonden financiën. Daarbij heeft u ook enkele vragen gesteld. In deze brief vindt u de toegezegde informatie en beantwoorden wij deze vragen.

Separaat ontvangt u van ons het toegezegde aangepaste raadsvoorstel Veiligheidsagenda 2023-2026 en de bijlage Veiligheidsagenda 2023-2026, dat strekt ter vervanging van het voorstel en de bijlage die op 13 december jl. aan u zijn verzonden.

Toezeggingen

1. **Financiën Veiligheidsagenda 2023-2026**

In de bijlage vindt u de toegezegde uiteenzetting van de aan de agenda verbonden financiën.

2. **Jaarlijkse voortgangsrapportage**

Jaarlijks ontvangt u een voortgangsrapportage van de Veiligheidsagenda, om de voortgang van de agenda te kunnen monitoren. Hierin tonen we wat de afgelopen periode is gedaan ter uitvoering van de Veiligheidsagenda en hoe dat heeft bijgedragen aan de doelstellingen. We zullen hierbij gebruik maken van kwantitatieve en kwalitatieve informatie.

3. **Procesregie en financieringsstructuur t.a.v. het Zorg- en Veiligheidshuis**

Procesregie bij gemeente overstijgende problematiek

Criminelen houden zich niet aan gemeentegrenzen, om die reden werken we binnen de persoonsgerichte aanpakken ook over gemeentegrenzen heen. Bij de persoonsgerichte aanpak is het woonplaatsbeginsel het uitgangspunt; de aanpak vindt in die gemeente en wijk plaats waar de persoon woont. We onderscheiden in Utrecht twee soorten persoonsgerichte aanpakken: de lokale PGA en de Top X-aanpak. De lokale PGA vindt plaats onder regie van de gemeente. De

Top X-aanpak valt onder regie van het Zorg- en Veiligheidshuis (ZVHRU) en de gemeentelijke PGA Experts zijn in de Top X-aanpak betrokken als een van de ketenpartners. Als een Utrechter, die in een lokale PGA aanpak zit, verhuist naar een andere gemeente, dan zorgen we dat via de politie dat de juiste informatie over die persoon wordt overgedragen aan de nieuwe gemeente. Het ZVHRU is een regionaal samenwerkingsverband; de procesregie blijft binnen het ZVHRU als de nieuwe woonplaats binnen de regio Utrecht valt. De Top X-aanpak loopt dan door. Mocht een persoon buiten de regio Utrecht verhuizen, dan schakelen we met het betreffende Zorg- en Veiligheidshuis. We melden dan via de politie een persoon aan voor de Top X-aanpak in die regio. De Wet gegevensdeling samenwerkingsverbanden maakt het straks mogelijk om onderling tussen de ZVH-en te schakelen.

Voor zowel de lokale PGA en de Top X-aanpak geldt dat als deze persoon in een andere gemeente delicten pleegt, dit via de politie gemeld wordt en dit met betrokken partijen opgepakt wordt. De scenario's bij een nieuwe aanhouding zijn opgenomen in het integrale plan van aanpak.

Financieringsstructuur

Het ZVHRU wordt grotendeels (voor 80%) gefinancierd door een structurele bijdrage van het ministerie van Justitie en Veiligheid. Het overige deel wordt door alle aangesloten gemeenten gefinancierd naar rato van het aantal inwoners.

Nadere informatie

1. Verkeersveiligheid

Verkeersveiligheid is voor veel Utrechters een belangrijk thema. Men ervaart helaas veel overlast van verkeersshuffers in het verkeer. Verkeersveiligheid is daarom in het vorige Integraal Veiligheidsplan (IVP) als prioriteit opgenomen. Binnen de Veiligheidsagenda 2023-2026 is verkeersveiligheid niet als aparte prioriteit opgenomen, omdat de opgave verkeersveiligheid binnen de portefeuille mobiliteit valt. Het thema verkeersveiligheid valt daarmee binnen de kaders van het [Mobiliteitsplan 2040](#). Via de [Voortgangsrapportage verkeersveiligheid](#) informeren wij u jaarlijks over de besteding van de gelden. Binnen dit programma verkeersveiligheid richten we ons op locaties waar (relatief) veel ongelukken gebeuren en op locaties waarbij bewoners in grote mate een gevoel van verkeersonveiligheid ervaren. In de meeste gevallen worden deze knelpunten opgelost door middel van fysieke ingrepen in de openbare ruimte. Daarnaast wordt er ook ingezet op educatie en gedrag. Bij de gedragsaanpak komt onder meer de handhaving van de verkeersregels kijken. We werken hiervoor veel samen met politie en Openbaar Ministerie en zetten verkeershandhaving zo goed mogelijk in. Zo worden er onder andere gerichte acties op wijkniveau ingezet door verkeersspecialisten en gebiedsmanagers Veiligheid en worden hotspot- en buurtaanpakken ontwikkeld tegen ongewenst verkeersgedrag. Ook houden wij aandacht voor en zetten wij ons in voor uitbreiding van de bevoegdheden van boa's op het vlak van verkeershandhaving.

2. Veiliger Wijken

In uw commissie is ook gesproken over een mogelijk uitvoerings- of actieplan bij de prioriteit 'Veiliger Wijken'. In deze Veiligheidsagenda 2023-2026 wordt inzichtelijk dat de verschillende prioriteiten en veiligheidsaanpakken die worden beschreven veelal tot uitvoering komen in een wijkgerichte aanpak waarin gemeente en politie samen met bewoners, ondernemers, verenigingen, welzijnsorganisaties en tal van andere (zorg)partijen samenwerken om de leefbaarheid en/of veiligheid te verbeteren. Zo is er een deelplan in het programma *Grenzen Stellen, perspectief bieden* voor de aanpak van ondermijning op het Bedrijventerrein Overvecht, is er een plan voor het verbeteren van de veiligheid in de Kanaalstraat en Damstraat, en bespreken we planmatig hoe we ons netwerk van stadsmakers of bondgenoten zo goed mogelijk onderhouden. Al deze plannen en/of acties slaan neer in de wijken; daarmee is het werken aan

Veiliger Wijken, naast de beschreven inspanningen in dit hoofdstuk, een overkoepelende prioriteit die als een rode draad door deze Veiligheidsagenda loopt.

3. Openbare verlichting

In de commissievergadering werd gevraagd naar de afweging van het college voor het inzetten van (extra) straatverlichting in het kader van veiligheid, tegenover de energiebesparing die het college voor ogen heeft op de straatverlichting. Het schakelmoment van de openbare verlichting wordt in de loop van 2023/2024 wijk voor wijk aangepast waardoor er uiteindelijk ongeveer 10% minder branduren zijn (zie raadsbrief 11 oktober 2022 [versoberingsopgave openbare ruimte](#)). Met deze maatregel wordt invulling gegeven aan de versoberingsopgave zoals gesteld in het coalitieakkoord, doordat er wordt bespaard op de energielasten. Voordat deze maatregel stadsbreed wordt geïmplementeerd wordt er in één wijk een pilot gedaan, om het meest optimale schakelmoment te bepalen. De ervaringen van inwoners met betrekking tot het sociale veiligheidsgevoel worden hierin meegenomen. Ook nemen we in specifieke gevallen extra (tijdelijke) maatregelen met verlichting om het sociale veiligheidsgevoel te verhogen. Zo kan de beveiliging van stadion Galgenwaard bij voetbalwedstrijden de openbare verlichting feller zetten. Bij hotspots in wijken waar veel overlast is kan extra verlichting een instrument zijn om de overlast (soms tijdelijk) tegen te gaan. Daar leveren we maatwerk door tijdelijk extra te verlichten, door mobiele lampen te plaatsen. De hoeveelheid extra energieverbruik die ontstaat door dit soort maatregelen is verwaarloosbaar. De toegevoegde waarde van het plaatsen van meer of fellere verlichting is per situatie verschillend. Feller lampen zorgen voor een groter contrast tussen donker en licht, waardoor er minder goed kan worden waargenomen wat er in de donkere gebieden gebeurt. Daarnaast is er voor sociale veiligheid ook sociale controle nodig. Als er geen andere mensen op de locatie komen dan draagt extra verlichting weinig bij aan het sociale veiligheidsgevoel.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Bijlage 1 - Financiën Veiligheidsagenda 2023-2026

In de Veiligheidsagenda stellen we een viertal ambities centraal voor de komende vier jaar. Deze agenda geeft geen uitputtend overzicht van alles wat we doen voor een veilige en leefbare stad, maar zet de hoofdlijnen en prioriteiten op een rij. De burgemeester blijft zich vanuit haar OOV-portefeuille onverminderd inzetten op de reguliere werkzaamheden zoals de wettelijke taken op het gebied van crisisbeheersing en huisverboden, het faciliteren van demonstraties en het voorkomen van en preparatie op openbare ordeverstoringen en de voorbereiding van de inzet van de bestuurlijke maatregelen in het kader van openbare orde (denk aan sluitingen of gebiedsverboden). Dat geldt ook voor het werk aan de aanpak van jeugdcriminaliteit, afhandeling van (overlast)meldingen in de wijken, de terugkeer van ex-gedetineerden in de samenleving, onderzoeken in het kader van de wet Bibob, etc.

De programmabegroting 2023 is nu nog opgebouwd langs de lijnen van het Integraal Veiligheids Plan 2019-2022, omdat de Veiligheidsagenda nog niet door de raad is vastgesteld. Conform de nieuwe opzet van sturen en verantwoorden zullen de financiën van de Veiligheidsagenda verwerkt worden in de programmabegroting 2024.

De totale programmabegroting voor 2024 bestaat daarmee uit structurele middelen voor het programma Veiligheid (Veilige Stad) plus de aanvullende middelen ten behoeve van de gestelde prioriteiten in de Veiligheidsagenda. De structurele begroting van het programma Veiligheid bedraagt circa 59 miljoen euro. Van dit bedrag vormt 32,4 miljoen een bijdrage aan de Veiligheidsregio Utrecht (VRU). Verder vormt een aanzienlijk deel personeelslasten (en een beperkter deel materieel budget), plus bijdragen van partners als Vergunningen Toezicht en Handhaving en Maatschappelijke Ontwikkeling (subsidies jongerenwerk).

De aanvullende middelen vanuit het coalitieakkoord en het Rijk / de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid zijn bestemd voor de 4 genoemde prioriteiten in de Veiligheidsagenda en voor uitvoeringskracht. Onderstaande tabel geeft weer om welke budgetten het gaat. Onderaan de tabel lichten we per budget de belangrijkste activiteiten toe. De middelen van het coalitieakkoord zijn al meerjarig in de begroting verwerkt. De bijdragen van derden zullen bij de eerste bestuursrapportage 2023 door middel van een bijsturingsvoorstel in de begroting verwerkt worden. Jaarlijks herijken we de veiligheidssituatie in relatie tot de beschikbare middelen. Voor het tweede deel van de planperiode van deze veiligheidsagenda (vanaf 2025) is het op dit moment nog niet duidelijk of ambitie en middelen met elkaar in overeenstemming zijn.

	Omschrijving budget	Lasten 2023	Lasten 2024	Lasten 2025	Lasten 2026
	<i>Veiliger wijken</i>				
1	Coalitie-akkoord integrale gebiedsgerichte aanpak Amsterdamsestraatweg en Kanaalstraat/Damstraat (focusgebieden)	500	500	500	500
	<i>Prioriteit Tegengaan maatschappelijke onrust</i>				
2	Versterkingsgelden Nationale Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid	497	486		
	<i>Prioriteit Verder uitvoeren nota GSPB</i>				
3	Coalitie-akkoord grenzen stellen en perspectief bieden (GSPB)	2.000	3.000	3.000	3.000
	Rijksmiddelen Preventie met Gezag (PMG)	3.500	3.500	3.500	3.500
4	Rijks middelen tbv re-integratie officer/ Integrale Persoonsgerichte Toeleiding naar arbeid	796	796		
	<i>Prioriteit digitale veiligheid</i>				
5	Coalitie-akkoord digitale Veiligheid	125	250	250	250
	<i>Uitvoeringskracht</i>				
6	Coalitie-akkoord uitvoeringskracht	954	954	954	954
	Totaal extra middelen Veiligheidsagenda	8.372	9.486	8.204	8.204

Toelichting

- Integrale gebiedsgerichte aanpak Amsterdamse Straatweg en Kanaalstraat/ Damstraat.
 Geld wordt onder andere besteed aan een straatconciërge voor Kanaalstraat/Damstraat en Amsterdamsestraatweg, een vastgoedexpert, programmamanagement, onderzoek en communicatie.
- Versterkingsgelden Nationale Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid
 Evenals in voorgaande jaren is er voor 2022 en 2023 een aanvraag ingediend bij het ministerie van Justitie en Veiligheid voor financiële ondersteuning van onze lokale aanpak radicalisering en extremisme. De focus richt zich op online weerbaarheid. Voor de toegekende subsidie zullen we aanvullende activiteiten verrichten, zoals een onderzoek naar "digitale weerbaarheid" en de doorontwikkeling van de antifilter bubbel app. Dit laatste project wordt in samenwerking met de Universiteit Utrecht, vijf VMBO-scholen, de bibliotheek, het jongerenwerk en mediateam ontwikkeld ([link](#) raadsbrief 7 december 2022).
- Middelen Coalitieakkoord Grenzen Stellen Perspectief Bieden (GSPB) en aanvullende middelen vanuit het Rijk Preventie met Gezag (PMG)
 *Gelden uit coalitieakkoord – 3 miljoen euro
 - Preventie en weerbaarheid – 1 miljoen euro
 - Onderwijscurriculum: Trainingen onderwijs BO en VO (zoals Kapot Sterk, Foute Centen, trainingen docenten en ouders);
 - HALT spreekuur op scholen
 - Jongerenrechtbank
 - Weerbaarheidstrainingen Ondernemers

- Knock & Talk gesprekken waarbij we het bewustzijn (en meldingsbereidheid) willen vergroten van de risico's van ondermijnende criminaliteit voor ondernemers.
- Themabijeenkomsten over het thema vastgoed voor pandeigenaren, ondernemers en bewoners om criminele inmenging tegen te gaan.
- Ontwikkeling van een training voor personeel werkzaam in de binnenhaven van Utrecht.
- Persoonsgerichte aanpak jonge aanwas en doorgroeiers (inclusief inzet op Werk, Opleiding, Sport) – 1,3 miljoen euro
 - PGA experts
 - 80 Kleinschalige sport- en werktrajecten met intensieve begeleiding Colosseum Gym, U4U/FC Utrecht, Current Werkt (in PI Nieuwegein, binnen beginnen!), Heilige Boontjes - job fit maken en toeleiden naar banen
 - Alleen jij Bepaalt - 60 trajecten sport\ onderwijs
 - Proeftuin Multidisciplinair Toezicht Team (uitvoering motie Tweede Kamer, inzet informeel netwerk, credible messengers binnen een toezicht vanuit reclassering)
- Regie op aanpak ernstig Overlastgevende en criminele families - 200.000 euro
- Informatie en Analyse, Monitoring, wetenschappelijk Onderzoek en Rijkverantwoord (op effecten en resultaten) - 500.000 euro
 - We investeren in het doorontwikkelen van informatiegestuurd werken: met de inzet van onder meer informatieanalisten en onderzoekers ten behoeve van informatiebeelden & analyse, wetenschappelijk onderzoek en monitoring.
 - Onderzoek doen om meer zicht te krijgen op crimineel misbruik van vastgoed.
 - We monitoren de voortgang van de aanpakken aan de hand van indicatoren en stellen bij aan de hand van cijfers en ervaringen uit de praktijk.
 - We willen ook blijven leren van ervaringen in andere steden, regio's en wetenschappelijk inzichten en delen onze ervaringen met andere steden en partners, in lerende netwerken.
 - We realiseren ons dat veiligheidsproblematiek complex is en dat werkelijke effecten moeilijk te kwantificeren zijn. We hanteren daarom (zoals indertijd aanbevolen door de Rekenkamer) de methode van het Rijkverantwoord, waarbij niet alleen cijfers worden gebruikt maar ook de verhalen en ervaringen worden benut om te laten zien wat we hebben gedaan en wat het effect is. Waarbij we ons tevens de vraag stellen wat we hiervan kunnen leren en of we moeten bijsturen. Met de implementatie van het (leerprogramma) Rijkverantwoord sluiten we aan op het Utrechts sturingsmodel.

*Naast de middelen vanuit het coalitieakkoord zijn er middelen vanuit het Rijk (ministerie van J&V) beschikbaar gesteld. In de Veiligheidsagenda is een bedrag van 3 miljoen euro opgenomen, maar inmiddels is mondeling toegezegd dat er een aanvullende structurele bijdrage van een 0,5 miljoen euro komt. We zijn in afwachting van de beschikking met de definitieve voorwaarden die vanuit het ministerie worden gesteld aan de wijze waarop deze gelden besteed moeten worden. Wij verwachten dat deze geheel in lijn is met de pijlers van onze nota GSPB, omdat we de aanvraag daarop hebben gebaseerd (deze is integraal met veiligheidspartners en met partners binnen de gemeente afgestemd)

4. Rijksmiddelen Re-integratie officer (RIO) / Integrale Persoonsgerichte Toeleiding naar arbeid (IPTA)

Het IPTA-project heeft tot doel te voorkomen dat jongeren (verder) afglijden in criminaliteit. De gemeente Utrecht wil deze aanpak de komende twee jaar versterken – gekoppeld aan het integrale programma Detentie en Terugkeer - door de inzet van drie IPTA-coaches. Wij zetten per coach in op:

- intensieve coaching van 15 à 20 meerderjarige en jongvolwassenen waardoor (verder) afglijden in de criminaliteit wordt voorkomen

- De aanpak een structurele plek geven in de gemeentelijke persoonsgerichte aanpak

- het verder ontschotten van de persoonsgerichte aanpak tussen de verschillende domeinen.

De inzet van 3 RiO's is gericht op het voorkomen van terugval in criminaliteit na detentie voor een HIC-delict (geweld) en drugsgerelateerde criminaliteit. De aanpak richt zich met name op jonge daders en jongvolwassenen van geweld en drugsfeiten met problemen op meerdere leefgebieden.

5. Coalitieakkoord digitale Veiligheid

Met dit geld wordt extra capaciteit ingezet om interventies en netwerken voor cyberweerbaarheid verder uit te bouwen en te investeren in cybercrisisbeheersing. We hebben ingezet op budget voor een regisseur cyberweerbaarheidscommunity, interventies én cybercrisisbeheersing.

6. Uitvoeringskracht

In het coalitieakkoord is voor uitvoeringskracht structureel een budget beschikbaar gesteld en verwerkt in de begroting. Dit budget wordt ingezet voor met name het versterken van uitvoeringskracht zoals het uitvoeren van crisismanagement, het faciliteren van demonstraties, juridisch advisering, het tegengaan van overlast in de wijken, onderzoek en analyse en strategisch advies.